

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Ieškiniai dėl nedidelių sumų

Civilinės teisenos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2024 m. pabaigos.

Ieškiniai dėl nedidelių sumų

Anglija ir Velsas

1 Ar numatyta konkrečių reikalavimų dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra?

1.1 Procedūros taikymo sritis, didžiausia reikalavimo suma

Didžiausia piniginė suma, kurios neviršijus taikoma ieškinių dėl nedidelių sumų procedūra, yra 10 000 GBP. Vis dėlto ieškinių suma nėra vienintelis veiksnys, į kurį atsižvelgiama. Taip pat atsižvelgiama į tokius veiksnius kaip ieškinių pobūdis ir suma bei pasiruošimo, kurio reikia siekiant užtikrinti, kad ieškiny bus išnagrinėtas teisingai, pobūdis. Tam tikromis aplinkybėmis paprastos bylos, susijusios su 10 000 GBP viršijančiomis sumomis, gali būti nagrinėjamos pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, jeigu su tuo sutinka ieškovas ir atsakovas.

Priimdamas sprendimą dėl bylos nagrinėjimo – bylą nagrinėti pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (vadinamoji ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra) ar pagal įprastinę proceso tvarką – teismas atsižvelgs ne tik į ieškovo ir atsakovo nuomones, bet taip pat į šiuos veiksnius: ieškinių suma paprastai turėtų neviršyti 10 000 GBP;

ieškinių pobūdis – paprastai tai yra vartotojų ieškiniai (pavyzdžiui, dėl parduotų prekių, nekokybiškų prekių arba darbų), ieškiniai dėl nelaimingų atsitikimų, ginčai dėl prekių nuosavybės teisių bei nuomotųjų ir nuomininkų ginčai dėl remonto, užstatų, nuomos mokesčio įsiskolinimų ir kt., tačiau ne dėl turto valdymo. Priimdamas sprendimą dėl bylos nagrinėjimo pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą teismas atsižvelgs į ieškinių sumą ir pasirėngimą, kuris būtinas, kad būtų galima teisingai išnagrinėti bylą. Teismas atsižvelgs į tai, kad ši procedūra turi būti pakankamai paprasta, kad žmonės, jeigu pageidauja, galėtų patys sau atstovauti be teisininko pagalbos. Pavyzdžiui, ieškinių galutiniam išnagrinėjimui turi būti reikalingas tik minimalus pasiruošimas. Bylose, kurios nagrinėjamos pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, paprastai turi nebūti daug liudytojų ir jose neturi kilti sudėtingų teisinių klausimų.

Jeigu ieškinių suma nesiekia 10 000 GBP, tačiau ieškiny susijęs su asmens sužalojimu, gyvenamųjų patalpų prasta būkle ir žala, patirta dėl prastos būklės, byla nebus nagrinėjama pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, nebent kiekvieno iš ieškinių sumos, susijusios su asmens sužalojimu, prasta patalpų būkle arba žala, neviršys 1 000 GBP.

Kai ieškiniai, kurių suma viršija 10 000 GBP, nagrinėjami pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, taikomos skirtingos taisyklės, susijusios su bylinėjimosi išlaidomis. Tokiais atvejais bylą laimėjusi šalis galės reikalauti, kad bylą pralaimėjusi šalis padengtų bylinėjimosi išlaidas, įkaitant teisininko išlaidas. Vis dėlto šios išlaidos negali viršyti tų, kurios būtų priteistos, jeigu byla būtų nagrinėta pagreitinoto proceso tvarka. Daugiau informacijos apie bylinėjimosi išlaidas pateikta toliau. Daugiau informacijos apie įvairias procedūras pateikta puslapyje [Kaip kreiptis į teismą?](#).

1.2 Procedūros taikymas

Nors daugelis ieškinių iki 10 000 GBP nagrinėjami pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, tai nėra automatiškai vykstantis procesas.

Priimdamas sprendimą dėl procedūros, pagal kurią byla bus nagrinėjama, teismas nagrinėja bylos šalių nuomones. Nors ieškinių suma yra mažesnė kaip 10 000 GBP, teismas gali nuspręsti bylą nagrinėti pagal įprastinę proceso tvarką, o ne pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą.

Kai ieškiny ginčijamas (arba pareiškiamas prieštaravimas), ieškovui nusiunčiama atsakovo prieštaravimo kopija ir, jei tai pati save ginanti bylos šalis, – 180 formos „Nurodymų klausimynas“ kopija. Klausimynuose bylos šalių pateikiama informacija teismui padės priimti sprendimą dėl tinkamiausios bylos nagrinėjimo procedūros. Jeigu ieškovas nusprendžia, kad atvejis turėtų būti nagrinėjamas kaip ieškiny dėl nedidelės sumos pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, jis tai turėtų nurodyti klausimynne. Vis dėlto, nors į ieškovo ir atsakovo nuomones atsižvelgiama, pagal kokią procedūrą nagrinėti bylą, sprendžia teisėjas.

Kaip nurodyta pirmiau, teismas gali nuspręsti, kad ieškiny, kai jo suma yra iki 10 000 GBP, nagrinėjamas įprastine proceso tvarka. Toks sprendimas priimamas bylos nagrinėjimo pradžioje.

Teismas savo nuožiūra gali, jeigu mano, kad to reikia, iš naujo priimti sprendimą bylą nagrinėti ne pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą bet įprastine proceso tvarka. Kai ieškinį nuspręsta nagrinėti pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, o vėliau nusprendžiama bylą nagrinėti pagal kitą procedūrą, bylos nagrinėjimo pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą bylinėjimosi išlaidų taisyklės tampa netaikomos bylą priskyrus nagrinėti pagal kitą procedūrą. Nuo bylos nagrinėjimo priskyrimo iš naujo bus taikomos pagreitinoto bylos nagrinėjimo arba bylos nagrinėjimo pagal kelias procedūras bylinėjimosi išlaidų taisyklės.

1.3 Formos

Nustatytos atitinkamos formos, naudojamos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje, ir jas naudoti privaloma.

Norėdamas pareikšti ieškinį ieškovas turi užpildyti **N1 formą**, kurioje pateikiamos pildymo instrukcijos. Užpildęs formą ieškovas turi padaryti po vieną kopiją sau, teismui ir kiekvienam iš atsakovų. Kiekvienam atsakovui teismas išsiunčia po kopiją. Daugiau informacijos galima rasti puslapyje [Kaip kreiptis į teismą?](#). Kaip nurodyta pirmiau, jeigu ieškiny ginčijamas, teismas nusiųs prieštaravimo kopiją ieškovui, o pačioms save ginančioms bylos šalims – ieškovui ir atsakovui (-ams) – N180 formos kopiją <http://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/n180-eng.pdf>

Jeigu teismas nusprendžia, kad byla nagrinėtina pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, jis bylos šalims nusiunčia N157 formą (pranešimas apie bylos priskyrimą nagrinėti ieškinius dėl nedidelių sumų nagrinėjančiam teismui), kurioje pateikiama informacija apie teismo posėdžio laiką ir veiksmus, kuriuos reikia atlikti jam besiruošiant.

Kai ieškinių suma viršija 10 000 GBP, tačiau abi bylos šalys susitarė, kad byla būtų nagrinėjama pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, teismas nusiunčia N160 formą (pranešimas apie sprendimą bylą nagrinėti pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (bylos šalims sutikus)). Joje taip pat pateikiama informacija apie teismo posėdžio laiką ir veiksmus, kuriuos reikia atlikti jam besiruošiant.

Kai teismas nusprendžia, kad ieškiny gali būti nagrinėjamas tik rašytinio proceso tvarka nerengiant teismo posėdžio, jis bylos šalims išsiunčia N159 formą (pranešimas apie sprendimą bylą nagrinėti pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą (bylos šalims sutikus)). Joje nurodomas terminas, iki kurio ieškovas arba atsakovas pateikia teismui prieštaravimą dėl sprendimo bylą nagrinėti tik rašytinio proceso tvarka. Kuriai nors iš bylos šalių pateikus prieštaravimą ieškiny nagrinėjamas teismo posėdyje. Atsakymo nepateikimą teismas gali laikyti sutikimu.

Kai bylos šalis pralaimi bylą, tačiau nėra viena iš bylos šalių nedalyvavo atitinkamame teismo posėdyje ir joms nebuvo atstovaujama, naudojantis [N244 forma \(prašymo forma\)](#) prašoma panaikinti teismo sprendimą.

1.4 Pagalba

Ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra sukurta taip, jog ji būtų paprasta, kad patys sau atstovaujantys asmenys (*litigants-in-person*) galėtų lengvai suprasti teismo procesą. Kai ieškovas arba atsakovas bylinėjasi patys, teismas jį tai atsižvelgia ir bylą nagrinėja taip, kad pats save ginantis asmuo galėtų suprasti bylos eigą ir bylos šalims keliamus procesinius reikalavimus.

Jeigu ieškovas (-ė) arba atsakovas (-ė) nusprendžia nepasitelkti teisininko, su juo arba ja teismo posėdyje gali dalyvauti koks nors asmuo, kuris gali kalbėti jo ar jos vardu. Toks asmuo vadinamas teisinės kvalifikacijos neturinčiu atstovu ir tai gali būti bet kuris bylos šalies pasirinktas asmuo, pavyzdžiui, sutuoktinis, giminaitis, draugas ar patariantis kolega. Jei įmanoma, teisinės kvalifikacijos neturintis atstovas neturėtų būti liudytojas. Teisinės kvalifikacijos neturintis atstovas teismo posėdyje negali dalyvauti nedalyvaujant asmeniui, kuriam jis arba ji atstovauja, nebent bylos šaliai teismas suteikė leidimą, kuriuo leidžiama teisinės kvalifikacijos neturinčiam atstovui atstovauti bylos šaliai jai nedalyvaujant.

Konsultuojančioms agentūroms gali kilti sunkumų išleidžiant savo darbuotojus atlikti teisinės kvalifikacijos neturinčių atstovų funkcijų teismo posėdžiuose, todėl, jeigu jų pagalba reikalinga, bylos šaliai rekomenduojama jį pas kreiptis kuo anksčiau. Konsultuojančios agentūros informuoja bylos šalis, ar jos gali padėti. Kai kurie teisinės kvalifikacijos neturintys atstovai gali norėti gauti užmokestį ir bylos šalis turi užtikrinti, kad turėtų tikslią informaciją apie užmokestį. Netinkamai besielgiančiam teisinės kvalifikacijos neturinčiam atstovui teismas gali nurodyti palikti teismo posėdį.

Bylos šalis yra atsakinga už savo paskirto teisinės kvalifikacijos neturinčio atstovo užmokesčio sumokėjimą net jeigu jis arba ji bylą laimės. Todėl ji turi įvertinti, ar atsižvelgiant į ieškinio sumą verta patirti tokias išlaidas. Be to, teisinės kvalifikacijos neturintys atstovai, kurie už atstovavimą ima užmokestį, gali nepriklausyti profesinei organizacijai, ir, jeigu bylos šalies netenkina jų pagalba, nėra reguliavimo įstaigos arba organizacijos, kuriai galėtų būti pateiktas skundas.

[Piliečių konsultavimo biuras](#) arba Vartotojų konsultavimo centrai taip pat gali turėti galimybę padėti bylos šalims.

Ieškiny gali būti pareikštas internetu svetainėje [Money Claim Online](#). Jeigu reikėtų papildomos pagalbos, *Money Claim Online* veikia pagalbos tarnyba.

Bylos šalys, kai tai yra neįgalieji, gali pasinaudoti papildoma pagalba. Jeigu bylos šalis turi negalią, dėl kurios sunku atvykti į teismą arba bendrauti su teismu, jis turėtų susisiekti su atitinkamu teismu, kuris gali turėti galimybę suteikti papildomą pagalbą.

1.5 Įrodymų rinkimo taisyklės

Ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra yra kur kas mažiau formalizuota ir griežtos taisyklės dėl įrodymų netaikomos. Pagal ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą nagrinėjamos paprastesnės bylos dėl mažesnių sumų. Todėl teismo posėdyje teismas gali bylą nagrinėti bet koku, jo manymu, sąžiningu būdu. Teismui nekeliamas reikalavimas įrodymus rinkti parodymus duodančiam asmeniui prisiekus ir teismas gali nuspręsti apriboti kryžmines apklausas, jeigu mano, kad tai daryti tikslinga. Vis dėlto teismas privalo motyvuoti savo sprendimą dėl kryžminių apklausų apribojimo. Teismas gali nuspręsti pirmiausia pats užduoti klausimus bet kuriam arba visiems liudininkams, tada leisti tai daryti kitiems.

1.6 Rašytinė procedūra

Jeigu teismas mano, kad ieškiny gali būti išnagrinėtas tik rašytinio proceso tvarka nerengiant teismo posėdžio, teismas nurodys bylos šalims naudoti N159 formą (žr. pirmiau). Pranešime nurodomas terminas, per kurį ieškovas arba atsakovas turi informuoti teismą, ar jis arba ji prieštarauja tam, kad byla būtų išnagrinėta rašytinio proceso tvarka. Kuriai nors iš bylos šalių pateikus prieštaravimą ieškiny nagrinėjamas teismo posėdyje. Atsakymo nepateikimą teismas gali laikyti sutikimu. Jeigu nėra viena iš bylos šalių neprieštarauja teismo sprendimui nerengti teismo posėdžio, byla gali būti išnagrinėta tik rašytinio proceso tvarka.

1.7 Sprendimo turinys

Anglijos ir Velso teismų sprendimuose paprastai įtvirtinamas teisėjo sprendimas ir visi bylos šalims teikti nurodymai. Vis dėlto teismas privalo nurodyti pagrindinius savo sprendimo motyvus, išskyrus atvejus, kai sprendimas priimamas žodžiu ir teismas padaro tokio sprendimo įrašą. Motyvus teismas gali pateikti tiek glaustai ir paprastai, kiek tą leidžia bylos pobūdis. Paprastai motyvus teismas pateikia žodžiu per teismo posėdį, tačiau tą jis gali padaryti vėliau raštu arba per tuo tikslu jo surengtą teismo posėdį. Kai sprendimą teismas priima nerengdamas teismo posėdžio, jis turi parengti pranešimą dėl savo motyvų ir jo kopiją išsiųsti kiekvienai iš bylos šalių.

1.8 Išlaidų atlyginimas

Atlyginant išlaidas taikomi apribojimai. Šiuo metu bylą laimėjusi šalis gali turėti galimybę reikalauti atlyginti šias išlaidas:

visus jos sumokėtus žyminius mokesčius;

ne didesnę kaip 260 GBP sumą už teisinės konsultacijas, jeigu kartu su ieškiniu buvo pateiktas prašymas įpareigoti (nurodymas kam nors ko nors nebedaryti) arba nurodymas imtis tam tikrų veiksmų (nurodymas, ką nors priversti imtis tam tikrų veiksmų, pavyzdžiui, nurodymas nuomotojui atlikti remontą); atlyginamos tik šių rūšių teisinės išlaidos;

ne didesnę kaip 95 GBP už dieną sumą, mokėtiną bylą laimėjusiai šaliai ir visiems jos liudytojams dėl pajamų praradimo, susijusio su dalyvavimu teismo posėdyje;

pagrįstas papildomas bylos šalies arba liudininkų kelionės arba nakvynės išlaidas;

jeigu teismas yra suteikęs leidimą kviesti liudytoją ekspertą ir vėliau tokį liudytoją pakvietusi bylos šalis laimi bylą, teismas gali bylą pralaimėjusiai šaliai nurodyti padengti tam tikrą dalį šių išlaidų. Vis dėlto teismas negali priteisti didesnės kaip 750 GBP už vieną liudytoją ekspertą sumos. Ši suma gali nepadengti visų eksperto išlaidų, ypač jeigu ekspertas parengia atskaitą ir dalyvauja teismo posėdyje;

teismas gali nurodyti netinkamai besielgusiai bylos šaliai padengti kitas išlaidas;

kai ieškinio finansinė vertė viršija ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrai taikomą ribą, tačiau teismas nusprendė ieškinį nagrinėti pagal ieškiniams dėl nedidelių sumų taikomą procedūrą, išlaidos vertinamos pagal šiai procedūrai taikomas taisykles, nebent bylos šalys susitaria, kad turėtų būti taikomos pagreintam bylos nagrinėjimui taikomos nuostatos.

Daugiau informacijos galima rasti [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

1.9 Galimybė apskųsti sprendimą

Jeigu bylą pralaimėjusi šalis nori apskųsti teismo sprendimą, tam jai reikalingas leidimas. Jeigu ta bylos šalis dalyvauja teismo posėdyje, kuriame priimamas sprendimas, teismo posėdžio pabaigoje ji gali paprašyti teismo leidimo.

Sprendimą apskųsti norinti bylos šalis turi turėti tinkamą apskundimo pagrindą (arba motyvus). Ji negali tiesiog prieštarauti teismo sprendimui, nes mano, kad priimtas netinkamas sprendimas.

Jeigu bylos šalis nori apskųsti sprendimą, ji turi veikti greitai. Laikotarpis, per kurį sprendimą skundžianti bylos šalis turi pateikti apeliacinį skundą, yra ribotas.

Jeigu bylą pralaimėjusi šalis nedalyvavo teismo posėdyje ir jai nebuvo atstovaujama, ji gali paprašyti, kad tame teismo posėdyje priimtas sprendimas būtų panaikintas ir ieškinys būtų išnagrinėtas iš naujo.

Ši bylos šalis prašymą turi pateikti ne vėliau kaip per 14 dienų nuo sprendimo gavimo dienos. Norėdama pateikti prašymą ji turi paprašyti teismo išduoti [N244 formą \(prašymo formą\)](#).

Bylos šalims teismas turi nurodyti, kada jos turi atvykti į teismo posėdį, kuriame teismas nagrinėja prašymą.

Prašymą dėl teismo sprendimo panaikinimo teismas leis pateikti tik jeigu:

bylos šalis turi pagrįstą priežastį

nedalyvauti arba nebūti atstovaujama teismo posėdyje arba

raštu nepranešti apie tai teismui;

ir bylos šalis turi realių galimybių laimėti bylą ieškinį išnagrinėjus iš naujo.

Jeigu bylos šalies prašymas patenkinamas ir teismo sprendimas panaikinamas, teismas surengs naują ieškinio nagrinėjimo posėdį. Jeigu dėl ieškinio nekyla klausimų, teismas gali nuspręsti bylą nagrinėti iškart išnagrinėjęs prašymą.

Susijusios nuorodos

[Teisingumo ministerija](#)

[Teismų adresai](#)

[Mediacija ginčuose dėl nedidelių sumų](#)

Paskutinis naujinimas: 07/12/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.